

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

VIII. Quòd quae ad usum necessaria sunt, Deus copiose suppeditat hominibus: quae vero ad voluptatem faciunt, modice subministrat: utrumque ad utilitatem nostram dispensans.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

φερομετόν καὶ τὸν μὴ λόγον αὐτῶν μὴ κα-
λεπιδεικνύσαι. διὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον κα-
τατέλησε, ἀλλόγως οἰομένων διατετάχθαι
ταῦτα, ὃν τὸν λόγον εἶπεν ἐκέχυσιν. ἐτὶ δὲ
λοτίνα, ὥντὸν ἀληθῆς κατατέλησε τῆς αἰνίβε-
ασιν βαθεῖται, θαυμαστῆς φύσεως τετυ-
χκότε. ὅποια καὶ τὸν θερμόν ὑδάτων φύ-
γιτικάντα, τὸν μὴ γάρ αἰτιαν τὸ τοσούτα
πυρὸς θεῖσαν ταχείαρως ἔχοι λέγειν. θαυ-
μαστὸν δέσποιντι ψυχεῖσθαι περιεισοχήζορδρου
κύλων, οὐκέτι εἰσαλατέμφυτον θερμότητος.
Λαντάτοις σπάνιον τι γέγονται εἶναι δοκεῖν ἐνα-
ρμητοντι πάσαντιν οἰκειμένων, οὐδὲ εμα-
γοπεῖσθαι τὸ πενοιάς διώματις εὐδιάγνωσος
τρέψοις αἱρέσθαι γενεός διώματις δύο φύσεις
επαντικάτας, θερμότηταν τιχεότητα, ἐπι
τῆς καὶ μᾶς βίζης διηθέλεις θεασίζοσα. πολ-
λαμένων καὶ αἱρέσθαι εἰς ταχαμετίαν
καὶ πολλωντος τοις αἱρέσθαις τε προτί-
τονος διεργάται. εἴαιρετως δὲ οὐκαρπός εἰλα-
ιας τεκνού αἱρέσθαις τὸ μέρος [γῆ] αἱράκτητες
ψυχῆς καὶ Φαιδρότητος, ἐπέχειν λόγον· τὸ
δὲ τερερός τη διπλαύσει, καὶ θεραπεία τῶν
σωμάτων καταληπτον. θαῦμα δὲ εἴσαισιν,
καὶ οὐδὲ λεχῆς καὶ αἱράλειτος ποταμῷ
φορεῖ, γυντωρτε καὶ μετημέρεσαι, σύμεολον α-
ιτάρην αἱράλειτος βίον. Ισοδυναμεῖ δέ καὶ
κατεστι μαρτυροῦ.

Κεφ. Η'.

Οὐτέ μέτρον, ἀφθονετοῖς αἴθραις ποιεῖ θεοὺς χεργαῖς. τα-
ῦ διφετίρφιοι μετρίοις. συμφέροτας ἐπατέρων χρο-
νῶν πλειστασι.

DΠάντα δὲ ταῦτα ήμιν εἰρήσθω, πεῖσθαι
τοις τοῖς μηδὲν αἱρόγως μηδὲ αὐτόντως
γίνεσθαι τὸν δὲ λόγον καὶ τὴν πενοιάν εἶναι τὸ
θεῖοντο τὴν μετάλλων, λευστή τε καὶ αρ-
νεύτη καλκές καὶ τῶν ὑπολοιπῶν φύσιν επα-
μενεῖ μέτεωλος πεστίκονται. μέρος ὧντος
τολλή τε καὶ παντοδιπή ημελλειν ἐσεῖσαι,
αἴθροντος κελένσας χορηγεῖσαι. τὰ δὲ πεῖσθαι
τερψιν κόσμυκαί αἴθροντας μόνις μεγαλο-
ψύχωτεκαι πέφεστομέρως, μεταξύ Φειδω-
νίας τε καὶ ένδιωρίας. εἰ γάρ καὶ τῶν πρὸς κόσ-
μον πεποιημένων αὐτὸντα αἴθροντα συνεχω-
ρέσθαι πλεονεξίαινοι μεταλλένοντες, τοῖς μὲν

A tia præditis; sed quia cum causam ipsam intelligentia aſequi nequeant, pre mētis sua imbecillitate existimant, haec omnia quorum rationem aſſerre non valent, absque illa ratione esse diſposita. Sunt certe quædam admirabili natura prædita, quorum certa veritatis comprehensio in obſcuro latet; cujusmodi sunt aquæ ſuapte natura calidæ. Nam causam quidem tanti ignis, nemo facile dixerit. Eſt autem mirabile, ignem illum aquâ frigidâ undique circumſerptum, ſuum tamen nativum calorem nequaquam amittere. Atque haec rara admodū & paucissima in toto terrarum orbe reperiuntur; quo ſcilicet, ut equidem cefeo, divinæ providentie vi ac virtus ab hominib⁹ facile cognosci posſit: quæ duas res maxime inter ſe contrarias, frigus nimirum & calorem, ex una eademque radice manare precepit. Sunt quidem multa ac prope innumerabilia, qua Deus ad ſolatium & oblationem hominibus donavit: ſed præcipue olea fructus ac vitiſ. Quazrum haec ad animos recreandos atque exhilarandos vim habet. Illaverò non ſolum ad voluptatem, verum etiam ad corporum curationem apta eſt. Summa in quoque admirationem meretur continuus ac perennis fluminum curſus, diu noctuque per labentium, & perpetua aeternaque vita quandam referentium similitudinem. Noctis item ac diei continua vicifludo eſt perinde mirabilis.

CAPUT VIII.

Quodque ad hunc necessaria ſunt, Deis copiose ſuppediat hominibus: que vero ad voluptate faciunt, modice ſubminſrat: mirumq; au-
tilitatem nostram diſpenſan.

ATQ; haec omnia dicta ſint à nobis, Aut conſtet nihil absque ratione & intelligentia factum fuſſe: ipſam vero rationem ac providentiam, Dei opus eſt. Qui quidem auri etiam & argenti ærique ac reliquorum metallo-rum diverſas species convenienti modo ac mensura produxit. Ea ſiquidem quorum multiplex ac varius ulus erat futurus, copiose ſuppediat juiſit: que vero ad oblationem duntaxat & luxum faciunt, liberaliter ſimul ac modice; & medio quodam modo inter parcimoniam & profuſam largitionem. Nam ſi earum terum quæ ad ornatū factæ ſunt, eadem copia conceſſa fuſſet, metallarii pre nimia cupiditas

tate, ea quidem quae ad agriculturam, &c. A έυχείται τεσσεράκιαν, οἰκοδομήν τε
ad domorum ac navium constructionē utilia sunt; & videlicet ac ferrum con-
gerere, insuper haberet: ea vero quae ad
delicias & inanem ac superfluum divi-
tiarum luxum pertinent, omni studio
consecrarentur. Ac propterea in auri
argentique metallis inveniendis, longe
plus difficultatis ac laboris esse ajunt,
quam in reliquis omnibus; ut vohemen-
tissimae cupiditatibus quoque vohemen-
tissimus obiciatur. Quot insuper
alia divinæ providentie operalicit enu-
merare: que in omnibus rebus quas no-
bis copiosè largitæ est, vitam hominum
ad modestiam ceteraque virtutes ma-
nifestè impellit, & ab importunis cupi-
ditatibus abducit. Quarum omnium
rerum rationem investigare, majus
quiddam est, quam quod ab homine per-
fici possit. Quo enim modo veritatem
accuratè allequi valeat caduci atque in-
firmi animalis intelligentia? quo pa-
cto Dei ab initio voluntatem com-
prehendere?

B Επότε πάλιν φορέων της θεο-
μίας τὸτε καμάτες σφοδρὸν αντιπάσπι-
πόσα δ' ἀλλα τῆς θείας φρυγίας εγγί-
καλα εθμίσας, Πήπι πάσιν οἰς αὐθεντι-
κέσσατο, τὸν τῷ αὐτῷ πόλεων βίον πέπον.
Φερούντι τοις ἡλίας ἀλλας πάσας αρέσε-
τες πομφύν ειπόρθηκεν, απαγόντες δὲ τὴν
ἀπαίξης πλεονεξίας ὃν πάντων έξιχνει-
λόγον, μεγίστην ἔργον εἶναι κατὰ αὐθεντική
γράντις κατὰ ἀλείσαν αἰλιτέας εἴσιν
ἡ φθαρτέτες καὶ ἀδενοῦς ζώες διάσπα-
άν την ἐξαρχής ειλικρινῆ Θεού βελτιόνι-
τανούσει.

ΚΕΦ. Θ'.

*De Philosophie, qui cum omnia scire voluisse, opinioribus lapsi sunt; & nonnulli discri-
men vita subierunt, item de diatriba
Platonis.*

QUamobrem ea aggredi debemus
que fieri possint, & que naturæ
nostræ modum non excedant. Etenim
probabilitas que in dialogis ac disputa-
tionibus reperitur, plerisque nostrum
à veritate abducere solet. Quod qui-
dem multis contigit Philosophis, dum
in differendo, & in pervestiganda re-
rum natura ingenium exercent. Nam
quoties miraculorum magnitudo in-
quisitionem ipsorum longe transcen-
dit, variis argumentandi modis veri-
tatem involvunt. Unde fit ut contra-
ria sentiant, & alter alterius dogmata
impugnet; idque cum sapientes vide-
ri velint. Ex quo populorum gravissimi
motus, & Principum acerba iustitia ad-
versus iplos existiterunt, dum mores
atq; instituta majorum ab illis convelli
putant. Ac sepius numero exitium i-
psorum inde est consecutum. Socrates
certe differendi scientia elatus, cùm
rationes que infirmiores erant, valen-
tiores efficeret; & in contradicendo af-
fidū luderet, tribulum ac civium suo-
rum invidia interfecit est. Sed & Py-
thagoras qui temperantiam ac silentium
consecrari se præ ceteris profitebatur,

C Διατί τοις διωκοῖς έγχειριστικα-
τοῖς ημετέραιοι φύσιν τογαριόπουσαν
τὸν εἰ τοῖς διαλογοῖς γνωμόφρων, απαρτι-
πλείσον ἥμηρό διό τ' τὸν ὄντων αἰλιθεαῖς εἴ-
πολοῖς τὸν φιλοσόφων συμβίσκειν, αὐτὸν
χρεῖται τείτης λόγος, καὶ τὸν τὸ φύσει τείτη-
τον ξέταστον. οἵσακις γράντις τὸ μέγεθος
προσγιγνάστων τῆς ξέταστος αὐτῶν ἔπει-
τηση, διαφορεῖται μετόδοις τοῦ αἰλιθεαῖον
κρύπτονται συμβαίνει δὲ αὐτοῖς ἐκτινα-
ξάζειν, καὶ μάχεσθαι τοῖς αἰλιθεαῖον δύγματα.
D Ταῦτα σοφοῖς είναι φρεστούς μόροις. οὕτω
σεις τε δήμων, καὶ διωτενοντας κατε-
κρίσεις, οἰκισμόν τὸ πατερῶν εἴσοδον διαδι-
ρεάσθαι καὶ αὐτῶν σκένεων οὐεφερεῖται
καὶ παρεκπλάνηται. Σωκράτης γάρ τον δι-
λεκτικὸν ἐπαρτεῖται, καὶ τὸν χειροπο-
γεῖ βελτίστη ποιῶν, καὶ παιδῶν παρεκπλά-
νηται τὸν διοικύλων τε καὶ πολιτῶν βασι-
ταῖς ανηγένται: εἰ μὲν αἰλιθεαῖον Ποτί-
γόρας Καφερούσιων αἰτκεῖν φρεστούς μόροις
έξαιμετως καὶ σιωπήν, καταψυχαρίσταν-